

tepaav

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

FaaliyetRaporu2008

İÇİNDEKİLER

TEPAV EKONOMİNİN ŞEREF KÜRSÜSÜNDE...	2
DİREKTÖRÜN MESAJI	4
FAALİYETLER	6
EKONOMİ ÇALIŞMALARI	6
Makroekonomik İzleme ve Küresel Kriz	6
Sanayi Politikası	7
Bütçe	8
Mali Kural Uygulaması:	8
Türkiye Hesaplanabilir Genel Denge Modeli ve Etki Analizi	8
YÖNETİŞİM ÇALIŞMALARI	10
Bölgesel Kalkınma	11
Kamu Reformu ve Yerelleşme	11
Köy Hizmetlerinin Yerelleştirilmesi Araştırması:	11
Belediye Bütçesi İzleme Rehberi:	12
Kamu Yönetiminin Koordinasyonu:	12
Sosyal Politika	12
Anayasa Platformu Sekreteryası Çalışmaları:	12
Ekonomik ve Sosyal Entegrasyon Sorunlarının Çözümü için Diyarbakır, Şanlıurfa, Gaziantep ve Erzurum Belediyelerinin Desteklenmesi için Teknik Yardım Projesi:	13
Büyük Çapta Göç Alan Yerler Olarak İstanbul, İzmir, Ankara ve Bursa'da Ekonomik ve Sosyal Entegrasyon Problemlerinin Çözümüne Destek Projesi:	13
Yolsuzlukla Mücadele	13
DIŞ POLİTİKA ÇALIŞMALARI	13
Dış Ekonomik İlişkiler – Dış Ticaret	13
Avrupa Birliği	14
Avrupa Birliği Uyum Süreci:	14
AB-Türkiye Sivil Toplum Diyalogu- European Network – Talking Turkey Projesi:	14
Türkiye'de AB Konusunda Bilgilendirme Çalışmaları:	15
Ortadoğu ve Asya	15
Amerika Birleşik Devletleri	17
Balkanlar	17
Kafkasya ve Karadeniz	18
Kıbrıs	18
Güvenlik Araştırmaları	18
KAPASİTE OLUŞTURMA ÇALIŞMALARI	18
TEPAV Girişimcilik Enstitüsü	19
Maliye Politikaları Analiz ve Değerlendirme Modellerinin Geliştirilmesi Projesi	19
KAEM	19
İLETİŞİM ÇALIŞMALARI	20
Toplantılar	20
Yayınlar	21
TEPAV Bülten	23
TEPAV- Dünya Bankası Bilgi Merkezi	23
Basında TEPAV	23
TEPAV İnternet Sitesi	24

TEPAV EKONOMİNİN ŞEREF KÜRSÜSÜNDE...

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) olarak 2008 yılında 4. yılımızı kutladık. Yıla başlarken geride bıraktığımız 3 yılın nasıl hızlı geçtiğini ve ne kadar çok şey yapmış olduğumuza şaşarak bakarken... Ve yapmamız gereken ne çok şey olduğunu sıralarken... 2008 yılını bizim için unutulmaz kılan bir gelişme oldu: Dünya Gazetesi TEPAV'ı "Ekonominin Şeref Kürsüsü"ne çıkardı.

Dünya Gazetesi'nin 17 yıldır geleneksel olarak yaptığı yılın en başarılı kişi ve kuruluşlarının belirlendiği "Ekonominin Şeref Kürsüsü" 2008 yılı Ocak ayında açıklandı. Dünya Büyük Jürisi Yılın Sivil Toplum Örgütleri kategorisinde TEPAV'ı "ekonominin yıldızı" olarak seçmişti. Gazete, sonuçları "Türkiye ekonomisine yön veren başarılı kişi ve kuruluşları 17 yıldır şeref kürsüsüne taşıyoruz. Başarıyı taçlandırarak, yeni başarıları özendirmeyi, toplumun üretim dinamiklerine katkıda bulunmayı amaçlıyoruz" duyurusuyla açıkladı.

TEPAV kamu politikaları tasarımı sürecine katkıda bulunmak amacıyla Aralık 2004'te faaliyete geçerken, bizi destekleyenlerin yanı sıra, Türkiye'de bir düşünce kuruluşunun başarılı olmasının güçlüğüne dikkat çekenler de oldu. Biz hem destekleri hem de uyarıları hiç unutmadan Türkiye'deki fikir tartışmalarının bilgi-veri içeriğini arttıracak araştırmalar yaptık. Araştırmalarımızı politika üretilecek somut konular üzerinde yoğunlaştırırken, sonuçları da somut ve uygulanabilir politika önerileri şeklinde ortaya koyduk.

Politika önerileri geliştirmenin yanı sıra, bazı alanlarda somut projeler geliştirdik ve gerçekleştirilmelerine katkı sağladık. Uygulanmakta olan kamu politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarında bulunduk. Çalışmaları destekleyecek eğitim programları ve toplantılar organize ettik. Tüm bu çalışmaları "objektif ve partiler-üstü" yaklaşımdan ayrılmadan sürdürdük.

Biz henüz 4. yılımızdayken Dünya'nın verdiği bu ödülü doğru yolda olduğumuzun işaretlerinden biri olarak değerlendiriyoruz.

Gelişmiş ülkelerin fikir tartışmalarında büyük yer tutan düşünce kuruluşları geleneğinin Türkiye'deki ilk temsilcilerinden biri olarak, henüz yolun başında olduğumuzun, yapılacak çok iş olduğunun bilinci ve sorumluluğunu taşıyoruz. Bizim başarılarımız Türkiye'ye katkı sağlamanın yanı sıra, düşünce kuruluşu yapılanmasının ülkemizde gelişmesini de destekleyecek.

Biz, günümüz dünyasında bilginin "güç", bilginin "para" olduğunu değerlendiren yeni kurumların, yeni liderlerin çıkmasını, bu alana kaynak aktarılmasını ve yeni "TEPAV"ların kurulmasını umut ediyoruz.

TEPAV'ın en değerli kaynağı insandır

Bürokrasi, akademi ve iş dünyasında deneyim kazanmış bir kadro ile Türkiye'nin ve dünyanın en iyi üniversitelerinden en az yüksek lisans derecelerine sahip gençler TEPAV'da birlikte çalışmaktadır. Çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu çalışan sayısı 53'e ulaşmıştır. TEPAV'ın yıllar geçtikçe referans olarak gösterilen bir kurum haline gelmesi ve bilinirliğinin artmasıyla, iş başvuruları giderek artmıştır. Kamu ve özel sektörde tecrübeli uzmanlar da TEPAV kadrosuna katılmış, dinamizminin yanına tecrübe de eklenen Türkiye'nin politika analizi yapabilecek en iyi ekiplerinden biri iyice güçlenmiştir. Tecrübeli uzmanlarımızın katılımıyla birlikte araştırmacılarımızın yaş ortalaması 28 olmuştur.

Gelir kaynaklarımız ve harcamalarımız şeffaf...

TEPAV, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından sağlanan bir fon ile kurulmuştur. İlk beş yılda faaliyetlerin bu fondan finanse edilmesi, beşinci yılın sonunda ise TEPAV'ın yapacağı çalışmaların kendi finansmanını sağlaması planlanmıştır. 2005 yılında TEPAV harcamalarının yüzde 97'si TOBB tarafından, yüzde 3'ü faaliyetlerden sağlanan gelirle finanse edilmiştir. 3. yılın sonunda TOBB'un finansman oranı yüzde 79 iken, 4. yılın sonunda bu oran yüzde 16'ya gerilemiş, faaliyet gelirlerinin payı yüzde 84'e yükselmiştir. Faaliyet gelirlerimizi AB, çeşitli kamu kurumları ve TÜBİTAK tarafından finanse edilen projelerimizden elde edilen gelirler oluşturmaktadır. TEPAV gelir kaynaklarının ve harcamalarının şeffaf olma geleneğini, hesaplarını bir bağımsız denetim kuruluşuna onaylatarak bu yıl da sürdürmüştür. Bu raporlara www.tepav.org.tr adresinden ulaşılabilir.

DİREKTÖRÜN MESAJI

TEPAV

1. Faaliyetimize 2004 yılının Ağustos ayında resmen başlamıştık. 2009 yılının Ağustos'unda beşinci yaşımızı tamamlamış olacağız. Böylece başlangıcın sonuna ulaşmış oluyoruz. TEPAV artık kuruluş /çocukluk dönemini tamamlamış oluyor. Artık Ankara'da özgün bir gündeme sahip bir düşünce kuruluşu var. Türkiye'de bugüne kadar yapılmayanları yapıyor. Beşinci yılda yapılması gereken bir durum tespitidir. Beşinci yılda TEPAV'ın geldiği nokta ile ilgili beş tespit yapılabilir.
2. Birincisi, bundan beş yıl önce, "Türkiye ikliminde bağımsız ve tarafsız bir düşünce kuruluşu nasıl olabilir?" diye başlamıştık. Mütevelli heyetimizin hiç azalmayan desteği ile bu topraklarda daha önce açık ve sade bir biçimde hiç yanıtlanmamış olan bu soruya "konuşarak değil, yaparak" güzel bir cevap verdik. Şimdi hem hükümet üyelerinin, hem de muhalefetin ismini bildiği ve farklı konularda övgüyle andığı bir referans kurum olduk. Herkesin anlatmaya çalıştığını desteklemek üzere "...TEPAV'ın raporunda ortaya konulduğu gibi..." dediği bir noktaya beşinci yılımızda ulaştık. Artık özellikle televizyonların haber programlarında sıkça adımız geçiyor, yaptıklarımızdan bahsediliyor.
3. İkinci olarak, yine bundan beş yıl önce kafalarımızda "Bağımsız ve tarafsız bir düşünce kuruluşu için nasıl kapasite inşa edeceğimize ilişkin sorular" vardı. Üniversiteden mezun olan gençleri ve kariyerinin ortasında olanları politika analizi işine nasıl çekecektik? Onlara nasıl bir kariyer patikası önerecektik? Buna da konuşarak değil, yaparak bir cevap verdik. Daha önce kimsenin ne olduğunu tam bilmediği, kamuda üzerinde çalışanların bile ne olduğunu tam tanımlayamadığı "kamu politikası tasarımı ve analizi"ni özel sektörde bir meslek haline hep birlikte getirdik. Böylece hükümet dışı kuruluşlarda öneri geliştirme konusunda çitayı yükseğe yerleştirdik. Kamu personeli için eğitim programları düzenlemeye başladık. Yalnızca Türkiye'de değil, Işık Kul ve Marsilya'da da.
4. Bunu nasıl yaptık? Genç bir kadro ile, doğrudan araştırma soruları üzerinde çalışmaya başlayarak, rekabetçiliği ve reel sektörü merkeze alan bir araştırma programı ve araştırmacı kadrosu TEPAV'ın etrafında biraraya geldi. Şimdi bir düşünce kuruluşunda, politika analizi üzerinde çalışmayı gençler için tercih edilebilir bir kariyer patikası haline getirmeyi hedefliyoruz. Yerleştirmek istediğimiz, "TEPAV'da çalışmaya başlayan gençler belli bir süre sonra politika analizi konusunda iyi okullarda yüksek lisans ve doktora çalışmalarına gidebilecek, sağlam politika analistleri olurlar ve deneyim kazanırlar" anlayışdır. Şimdilik bu alanda da iyi bir mesafe aldık. Özel kesimde "kamu politikası tasarımı ve analizi" işinin sürekliliği, bu anlayış yeterince oturduğu zaman sağlanabilmiş olacak.
5. Üçüncüsü, yaptığımız işle kendi kendimizi nasıl finanse edebileceğimizi merak ediyorduk. Yapacağımız işi biliyorduk ama bu iş bu boyutta özel sektörde hiç yapılmamıştı. Beşinci yılımızda iş planımızı da önemli ölçüde değiştirmeyi hedefledik ve bunda da esasen başarılı olduk. Başlangıçta bir iş alanı oluşturmak üzere yola çıkmıştık ama ortada daha talep yoktu. İlk yıllarda doğrudan TOBB tarafından sipariş verilen projeler üzerinde yoğunlaşırken, 2008 yılında, asıl olarak, TOBB dışındaki kuruluşların verdiği siparişler üzerinde çalışmaya başladık. Bu çerçevede, TOBB'un

TEPAV faaliyetlerine doğrudan katkısı başlangıçtaki yüzde 85'lerden, yüzde 15'lere doğru geriledi. Böylece yaptığımız işe, beşinci yılımızda, güçlü bir talep oluşturduk. TEPAV'ın bir referans kurum olarak kabul ediliyor olması özellikle kamudan güçlü bir talebin gelmesine yardımcı oldu.

6. Dördüncüsü faaliyetlerimizi izleyenlerdeki çeşitlenme oldu. Başlangıçta esas olarak Ankara'dan izlenen bir kurum iken şimdi Ankara'nın ağırlığını azalttık. Artık başta İstanbul olmak üzere Anadolu'nun pek çok kentinden de izlenen bir kurum haline geldik. TOBB'un güçlü ağı ve yürütmekte olduğumuz bölgesel kalkınma-sosyal politika programları ile Ankara'nın dışında geniş bir ağa sahip olduk. Böylece bölgesel düzeyde kamu politikası tasarımı konusunda da güçlü bir talep olduğunu görmeye başladık.
7. Beşincisi, işe başlarken esas olarak Ankara'da ve ekonomi politikaları ekseninde çalışacağımızı düşünüyorduk. Yurt dışında nasıl güçlü bir ağ oluşturabileceğimizi merak ediyorduk. Şimdi birçok ülkede çok sayıda düşünce kuruluşu ve araştırma kurumu ile ilişki halindeyiz. Buralarda toplantılar düzenleyebiliyoruz. Bölgesel güç olmak isteyen bir ülkenin bölgesi hakkında malumat sahibi olması gerektiği düşüncesi ile son dönemde bölge ülkeleri üzerinde yoğunlaşmaya başladık.
8. Beşinci yılımızda Türkiye'de özgün bir gündeme sahip bir düşünce kuruluşu oluşturduk. Neden özgün? Çünkü yalnızca düşünmüyor aynı zamanda bizzat politika tasarımı sürecinde bir partner olarak yer alabiliyor. Yalnızca genel bir fikir vermiyor aynı zamanda uygulama sürecinin tasarımına da katkıda bulunuyor. Ayrıca ihtilaf çözümü konularında son derece özgün bir yöntemle sürece katkıda bulunuyor. Sürdürülebilir iktisadi projelerle donmuş ihtilafların olduğu bölgelerde doğrudan ihtilafın taraflarını bir araya getirebiliyor.
9. TEPAV beşinci yılında kuruluş döneminini tamamladı. Artık başlangıcın sonuna vardık. TEPAV artık kuralları ve deneyimi olan bir kurum haline geldi. Şimdi Ankara'da özgün bir düşünce kuruluşu var. Bundan beş yıl önce Türkiye'deki benzer tecrübelerle bakıp iki tespit yapmıştık: Kurulacak kurumun kendi analistleri olmalı, bunları kuruma çekecek kaynağa ve araştırma gündemine sahip olmalı demiştik. Bunları mütevellî heyetinin, yönetim kurulumuzun ve çalışan arkadaşlarımızın desteği ile yaptık. Ankara'da böyle bir düşünce kuruluşunun doğup büyümesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Güven Sak
İcra Direktörü
TEPAV

FAALİYETLER

TEPAV'ın temel faaliyet alanını Türkiye'nin rekabet gücünü artıracak araştırmalar yapmak ve Türkiye'nin dönüşüm sürecine yön verecek politikalar önermek olarak tanımlamaktayız. Dört yılını geride bırakan TEPAV'da faaliyetlerimizi temel olarak Ekonomi, Yönetişim ve Dış Politika alanlarında sürdürüyoruz. Ayrıca, kapasite oluşturma çalışmaları yapıyoruz. TEPAV'ın disiplinlerarası çalışmaları desteklemesi nedeniyle, yürütülmekte olan çalışmalar genellikle bir programla sınırlı kalmayıp, birimler arasında mümkün olan en geniş katılımı sürdürülmektedir.

EKONOMİ ÇALIŞMALARI

2001 krizinin ardından rekabet gücü olgusu Türkiye ekonomisinin temel sorun alanı haline gelmiştir. Küresel ekonomiyle hem ticari hem finansal açıdan hızlı bir bütünleşme sürecine girilmesi, aynı zamanda da ekonomik faaliyetlerin giderek özel sektöre dayalı hale gelmesi, Türk firmalarının küresel ekonomide konumlarını son derece önemli kılmıştır. Dünyaya açık, özel sektöre dayalı bir ekonominin büyümesi, firmaların büyüme kapasiteleriyle, dolayısıyla rekabet güçleriyle doğrudan bağlantılıdır. Bu bağlamda, Türk firmalarının rekabet gücüne dair karşılaştırmalı analizlerin yapılması ve bunlara dayanan politika önerilerinin geliştirilmesi TEPAV faaliyetlerinin odak noktasını oluşturmaktadır.

Makroekonomik İzleme ve Küresel Kriz

TEPAV'da bir yandan Türkiye'nin orta ve uzun vadede rekabet gücünün geliştirilmesi çalışmaları gerçekleştirilirken diğer yandan da güncel gelişmeler ve mevcut politikalar izlenmekte, değerlendirilmekte ve politika tasarımı yapılmaktadır.

Güncel gelişmeleri takip etmek üzere yürütülen çalışmalar kapsamında, oluşturulan analiz seti doğrultusunda, büyüme ve istihdam gelişmeleri başta olmak üzere ülkenin makroekonomik durumu yakından izlenmektedir.

2008'de tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'nin de gündeminde küresel ölçekte yaşanan finansal kriz ve bunun reel sektöre etkileri yer almıştır. TEPAV da küresel krize ilişkin çalışmalara büyük önem vermiştir. Bu çerçevede krizin köklerine ilişkin olarak, ABD ve Batı Avrupa ekonomileri başta olmak üzere, küresel ekonominin başlıca aktörlerinin ekonomik göstergeleri izlenmiştir. Bu ülkelerde krizin yarattığı hasara karşı alınan önlemler, Türkiye ekonomisindeki olası önlemlerin oluşturulmasına yönelik olarak değerlendirilmiştir. Küresel krizle ilgili genel değerlendirmeleri içeren bir politika notu ile TEPAV'ın Türkiye ekonomisine yönelik geliştirdiği önerileri içeren üç ayrı politika notu yayımlanmıştır. Ayrıca farklı ülkelerde alınan önlemlerin bir sınıflandırması da yayımlanan notlarda yer almaktadır. TEPAV tarafından krize ilişkin yayımlanan dokümanlar basında kapsamlı biçimde yer almış, referans olarak gösterilmiştir.

TEPAV'ın küresel krizle ilgili bulguları ve analizleri, TEPAV direktör ve uzmanları tarafından yapılan, sayısı 120'yi bulan sunumlar aracılığıyla; TOBB oda ve borsalarının, çeşitli mesleki örgütlerinin, üniversitelerin, sivil toplum örgütlerinin ve iş adamlarının düzenlediği toplantılar ile TEPAV, TOBB ve TOBB ETÜ'nün düzenlediği çeşitli toplantı ve etkinliklerde yerli ve yabancı pek çok kişiyle paylaşılmıştır.

TEPAV, TOBB ve Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından krizle ilgili olarak oluşturulan çalışma grubunda da yer almış ve krize karşı geliştirilebilecek önlem önerilerinin biçimlendirilmesine somut katkılarda bulunmuştur.

Ekonomik izleme faaliyetlerimizi sürdürdüğümüz bir diğer çalışma ise Türkiye'deki iç talepteki güncel gelişmelerin takibinin yapılması için yürütülen TEPAV Perakende Anketi'dir.

TEPAV, Perakende Anketi ile Türkiye ekonomisindeki iç talep gelişmelerini izlemeyi mümkün kılacak yeni bir araç geliştirmiştir. TPA, Mayıs 2008'den bu yana her ay, 24 ilde, 7 sektörde, çeşitli ölçeklerde faaliyet gösteren 500 firmanın yöneticileriyle yüzü yüze görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin tümünde gerçekleştirilen anketin finansmanı TEPAV ve Avrupa Komisyonu tarafından sağlanmaktadır.

Sanayi Politikası

TEPAV, sanayi politikası alanındaki çalışmalarını 2008'de hızlandırmış ve genişletmiştir. Bu alandaki çalışmalar iki farklı faaliyet grubu altında gerçekleştirilmiştir. Birinci olarak, "Sanayinin Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Daimi Özel İhtisas Komisyonu (DÖİK)" sekreteryası DPT ve TEPAV tarafından ortaklaşa yürütülmüş, ikinci olarak, Sanayi Stratejisi Tasarımı Projesi çalışmaları kapsamında, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na danışmanlık hizmetleri verilmiştir. Önceki yıllarda TEPAV'ın faaliyetleri arasında yer alan "Yatırım Ortamının İyileştirilmesi"ne yönelik çalışmalara, önümüzdeki dönemde sanayi politikalarının yatay unsurlarından biri olarak öncelik verilmesi öngörülmektedir.

DÖİK Çalışmaları: 2006'da TEPAV'ın Dokuzuncu Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları kapsamında hazırladığı Sanayi Politikaları Özel İhtisas Komisyonu raporunda yer alan önerilerin başında, özel sektör ve kamu sektörü arasında, orta ve uzun vadeli stratejilere odaklanacak bir diyalog mekanizmasının kurulması yer almıştı. 14 Temmuz 2007 tarih ve 26582 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Başbakanlık Genelgesi'yle bu alandaki ihtiyacı karşılamaya yönelik olarak DÖİK kurulmuştur. Sekreteryası TOBB adına TEPAV tarafından DPT ile ortaklaşa yürütülen DÖİK'in sanayinin rekabet gücünü ilgilendiren konularda, bilgiye ve kapsamlı analizlere dayalı tartışmalar gerçekleştirilmesi ve bunlar sonucunda görüşlerin ve politika/strateji önerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. DÖİK İcra Komitesi tarafından belirlenen gündemin içeriğinin zenginleştirilmesine yönelik faaliyetler/araştırmalar ise sekreteryası tarafından koordine edilmektedir.

Sanayi Stratejisi Tasarımı Projesi: TEPAV Mart 2008'den itibaren, Türkiye Sanayi Stratejisi Tasarımı çalışmaları kapsamında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na danışmanlık hizmeti vermeye başlamış ve yıl boyunca birçok faaliyet düzenlemiştir.

Bakanlık sorumluluğunda olan Avrupa Birliği ile üyelik müzakereleri kapsamındaki işletmeler ve Sanayi Faslı'nın kapanış kriterlerinden "Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi 2009-2013: AB Üyeliğine Doğru" dokümanının hazırlanması çalışmalarında danışmanlık yapılmıştır. Bu çalışmada, 2003 yılında DPT'nin hazırladığı dokümanın içeriği AB'nin 16 Eylül 2006 yılında açıkladığı Türkiye Tarama Raporu İşletmeler ve Sanayi Faslı bölümündeki eleştiriler dikkate alınarak yenilenmiş ve kapsamı genişletilmiştir. Çalışma kapsamında Türk sanayii için genel bir vizyon belirlenmiş, yatay sanayi politika alanlarındaki sorunlar tespit edilmiş ve bu sorun alanlarına yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

Sanayi Stratejisi Belgesi'nin katılımcı bir anlayışla hazırlanması amacıyla iki adet arama konferansı düzenlenmiştir. TEPAV'ın içerik ve organizasyon desteği sağladığı ilk arama konferansı, Türk sanayisinin genel vizyonunu belirlemek hedefiyle TOBB'un da katkılarıyla 11-13 Nisan 2008 tarihinde Antalya Belek'te yapılmıştır. İkinci arama konferansı ise 25-26 Eylül tarihlerinde "Global Rekabette Türkiye'nin Yeri" adıyla Kocaeli'de gerçekleştirilmiştir.

Arama konferanslarının sonuçlarının da yansıtıldığı belge kapsamında 7 sanayi sektörünün rekabet gücü analizine yer verilmiş ve sektör düzeyinde yatay politika alanlarında sorun alanları tespit edilmiştir. Hazırlanan belgenin kamu ve özel sektöre tanıtılmasının ardından, paydaş kurum ve kuruluşlardan gelen görüş ve öneriler rapora entegre edilmiş ve rapor nihai haline getirilmiştir. Ayrıca, belgedeki politika önerilerini somutlaştırmak amacıyla bir Eylem Planı hazırlanmıştır. İngilizce'ye çevrilen belge, Kasım 2008 itibari ile tamamlanmıştır.

Türkiye’de gerek politika tasarımında gerekse uygulanmakta olan politikaların etki analizlerinin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan en büyük sorun olan sağlıklı ve güncel veri eksikliğini gidermek üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Türkiye Sanayi Stratejisi Tasarımı çalışmalarının bir parçası olarak, Girişimci Bilgi Sistemi (GbS)’ni oluşturmaya karar vermiştir. TEPAV bu süreçte GbS’nin oluşturulmasında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’na teknik danışmanlık hizmetleri sağlamış ve GbS tanıtım kitapçığını hazırlamıştır.

Bu arada, geniş kapsamlı Türkiye Sektörel Rekabet Gücü Analizleri hazırlanmıştır. Daha önce “Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi 2009-2013: AB Üyeliğine Doğru” dokümanı kapsamında 7 sektör için hazırlanan sektörel rekabet gücü analizlerinin, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı talebi ile genişletilerek, yeni kullanıma açılan GbS verileri yardımıyla, 22 imalat sanayi sektörü ve 5 hizmet sektörü için yapılmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede 22 imalat sanayi sektörü için hazırlanan sektörel rekabet gücü analizleri, 10 Kasım 2008 tarihinde Bakanlık’a teslim edilmiş, hizmet sektörü çalışması ise Aralık 2008’de tamamlanmıştır.

Bütçe

Bütçelerin demokratik yaşamda taşıdığı önem dikkate alındığında mali disiplinin sadece hükümetlere bırakılmayacak kadar ciddi bir konu olduğu tüm dünyada kabul görmektedir. Nitekim gelişmiş batılı ülkelerde, kamuoyu adına kamu bütçe sürecinin, mali mevzuatın ve mali saydamlığın izlenmesi faaliyetleri sivil toplum örgütleri/bağımsız düşünce kuruluşları tarafından uzun süredir gerçekleştirilmektedir. TEPAV Türkiye’deki bu boşluğu doldurmak amacıyla kamuoyunda yakından takip edilen çalışmalar yapmaktadır.

Mali İzleme: 2005 yılından beri aylık bütçe sonuçlarının değerlendirildiği Mali İzleme Raporu yayınlamaktadır. Bu raporlarda, bütçe sonuçlarının değerlendirilmesinin yanı sıra Orta Vadeli Program ve Orta Vadeli Mali Plan’ın değerlendirilmesi gibi konular da ele alınmaktadır. Her ay yayınlanan Mali İzleme Raporu; basın, özel sektör, sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra başta Maliye Bakanlığı ve DPT olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları tarafından da yakından izlenmekte, dikkate alınmakta ve referans olarak kullanılmaktadır.

Mali Kural Uygulaması: Mali disiplinin bir aracı olarak son yıllarda “Mali Kural” uygulaması hem pratikte hem de teoride giderek daha fazla yer almaktadır. Globalleşen dünyada ülkeler yatırımları çekebilmek için makroekonomik istikrarın sürekliliği konusunda ilave güvenceler vermek gereğini hissetmekte ve bu amaçla hükümetler kendi hareket alanlarını şeffaf kurullarla kısıtlamaktadırlar.

Ülkemizde de “Mali Kural” uygulaması TEPAV tarafından gündeme getirilmiştir. Gerek TEPAV Bülten’lerde gerekse Mali İzleme Raporları’nda bu konu tartışmaya açılmıştır. Hükümet tarafından hazırlanan Orta Vadeli Program (OVP)’da Mali Kural uygulamasına geçileceğine ilişkin politika beyanı ile birlikte bu konu daha da güncel hale gelmiştir. Bu çerçevede Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Nazım Ekren’e TEPAV ziyaretinde sunuş yapılmış, Hazine tarafından IMF ile ortak düzenlenen atölye çalışmasına katılmıştır.

Türkiye Hesaplanabilir Genel Denge Modeli ve Etki Analizi

Genel denge modelleri, ekonominin tümünü, çok sektörlü, sağlam mikroekonomik temellere dayalı, dış dünyayla etkileşimli olarak modelleyebilen, araçlarla sonuçlar arasındaki ilişkinin takip edilmesine olanak veren ampirik benzetim (simülasyon) modelleridir. Ekonomik politika kararlarının ya da dışsal şokların, sektörel üretim, istihdam, dış ticaret etkilerinin piyasa ve aktörlerin davranışlarını modelleyerek ve alınan kararların ya da şokların doğrudan ve dolaylı etkilerini hem yön, hem de mertebesini hesaplayabilecek laboratuvarlardır. Bu açıdan bakıldığında, hesaplanabilir genel denge modelleri etki analizi kapsamında güçlü araçlardır. TEPAV çatısı altında Türkiye için bir hesaplanabilir genel denge modeli geliştirilmesi ve

politika analizlerinde kullanılması öngörülerek, 2007 yılında başlatılan Türkiye Hesaplanabilir Genel Denge Modeli kurma çalışmalarına 2008 yılında da devam edilmiştir.

Bu kapsamda, TÜİK tarafından Nisan 2008’de açıklanan 2002 yılı girdi-çıktı matrisi modelin daha önce kararlaştırılan makro ve mikro detayları doğrultusunda toplulaştırılmıştır. 2002 girdi-çıktı matrisinin toplulaştırılmasının ardından, modelin veri gereksinimi olan Sosyal Hesaplar Matrisi (SHM) oluşturulmuştur. Türkiye Hesaplanabilir Genel Denge Modeli’ne temel oluşturan ve analitik yapısı Türkiye’ye uyarlanan International Food Policy Research Institute (IFPRI) modeli, 2002 Türkiye SHM’si (tek sektör, tek hanehalkı tipi) ile çalıştırılmıştır. 2003 Yılı Hanehalkı Bütçe Anketi kullanılarak hanehalkı kompozisyon matrisleri (gelir, tüketim, tasarruf) oluşturulmuştur. 2003 Yılı Hanehalkı Bütçe Anketi ve 2001 Yılı İmalat Sanayi Anketi kullanılarak sektörlerin işgücüne yaptığı ödemelerin dağılımı hesaplanmıştır. Tüm bu hesaplamalar ışığında, modelin SHM’si işgücü, hanehalkı ve sektörel detaylarıyla yeniden oluşturulmuştur. Oluşturulan SHM ile Türkiye’ye uyarlan IFPRI modeli çalıştırılmıştır. Çalışmanın ileriki safhalarında, modelin tutarlılığının kontrol edilmesi, çeşitli varsayımlar altında sonuçların incelenmesi ve model vasıtasıyla politika analizlerinin yapılması planlanmaktadır.

Etki Analizi: Türkiye hızlı bir dönüşüm sürecinden geçmekte, toplumun farklı kesimleri bu dönüşümden farklı şekilde etkilenmektedir. Bu bağlamda, alınacak olan politika kararlarının sonuçlarının ne olacağına, kimleri ne şekilde etkileyeceğinin açıkça ortaya konulması gerekmektedir. Bunun da ötesinde, toplumun tüm kesimlerinin bu sürece olumlu katkıda bulunmaları ve özellikle kaybedecek tarafların gerekli önlemleri alabilmesi için politika kararlarından kimin nasıl etkileneceğinin araştırılıp, bu kararların olası sonuçlarının topluma iyi anlatılması önem taşımaktadır. Etki analizi son dönemde Türkiye’de bir yasal zorunluluk olarak da ortaya çıkmaktadır. 2006 yılında yürürlüğe giren “Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile muhtemel etkisi 10 milyon YTL’nin üzerinde olan bütün kanun ve kanun hükmünde kararname taslaklarının düzenleyici etki analizleri kullanılarak hazırlanması öngörülmektedir. Bu çerçevede 2007 yılında başlatılan etki analizlerini yapacak kapasiteyi oluşturma ve çeşitli konu başlıklarında etki analizini uygulama çalışmalarına 2008 yılında da devam edilmiştir.

2007 yılı sonunda bitirilmiş olan “AB Müktesebatına Uyum Sürecinde Etki Analizi Kapasitesini Güçlendirerek, Çevre Başlığında Uygulama ve Farkındalık Yaratma Projesi” kapsamında yapılan “Termik Santrallerde AB Büyük Yakma Tesisleri Direktifi’ne Uyum” pilot etki analizi çalışmasının ardından 2008 yılında “REACH Tüzüğü’nün Türkiye Kimya Sanayiine Ekonomik Etkisinin Değerlendirilmesi Projesi” (ERCIT) projesi başlatılmıştır.

REACH Tüzüğü AB’de üretilen ve AB pazarına ithal edilen kimyevi maddelerin kayıt, değerlendirme ve izin prosedürlerini yeniden belirlemektedir. Tüzük 1 Haziran 2007’de yürürlüğe girmiş olup, yalnızca AB’de faaliyet gösteren kimyasal üreticiler ile ithalatçılara değil, AB’ye kimyasal ürün ihraç eden ülkelerin firmalarına da ek maliyetler ve yükümlülükler getirmektedir. Dolayısı ile Türkiye’de REACH sürecinin nasıl yönetileceği Türk kimya sektörünün AB ile olan dış ticaretinde belirleyici olacaktır. REACH’in kapsamı sadece kimya sektörüyle sınırlı olmayıp, sektörün girdi sağladığı diğer sektörleri (tekstil, otomotiv, vb.) içerdiği için AB ile olan dış ticaret etkisi daha da önem kazanmaktadır. Böylesine kapsamlı bir müktesebatın Türk kimya sanayiine ekonomik etkisinin değerlendirilmesi ve şirketlerimizin bu süreçten en düşük maliyetle geçmelerini temin etmek için nesnel analizlerle bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

TEPAV, bu ihtiyaçtan yola çıkarak etki analizi kapasitesinin güçlendirilmesi çalışmalarının bir parçası olan “REACH Tüzüğü’nün Türkiye Kimya Sanayiine Ekonomik Etkisinin Değerlendirilmesi Projesi” (ERCIT)’ni hazırlamıştır. TEPAV’ın, proje lideri, İktisadi Kalkınma

Vakfı (İKV), Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Hull Üniversitesi ve Kaunas Teknoloji Üniversitesi'nin proje ortakları olarak yer aldığı proje, AB'nin hibe desteği alınarak Haziran 2008'de imzalanmıştır. Ayrıca, TOBB ve Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) projeye iştirakçi olarak katkı sağlamaktadır. Proje'nin ana amacı, Türk kimya sektörünün REACH'e uyumlu hale getirilmesine katkıda bulunmak, Türkiye'de kimyasalların üretiminin ve dış ticaretinin bu süreçten en az maliyetle ve rekabetçiliğini koruyarak çıkmasını sağlamaktır.

Temmuz 2008'de projenin "Açılış ve Bilgilendirme Toplantısı" gerçekleştirilmiş, gerek kamudan gerekse özel sektörden geniş katılım sağlanmıştır. Toplantıda, REACH'le ve ERCIT projesinin amaç ve yöntemleriyle ilgili bilgilendirmeleri içeren sunumların ardından sektörün sorunlarının daha iyi anlaşılması ve özelliklerinin ortaya konması amacıyla Odak Grupları ve Mülakatlar da gerçekleştirilmiştir.

Proje kapsamında hazırlanan ve şirketlerimize ön-kayıt sürecinde yol göstermesi amaçlanan "Ön-Kayıt Raporu" hazırlanmış ve rapor ile ilgili bilgilendirme toplantısı Ekim 2008'de İstanbul'da yapılmıştır. Toplantıda şirketlerimize, ön-kayıt prosedürleri ve bu süreçte dikkat etmeleri gereken unsurlar konusunda bilgi verilmiş, konu hakkındaki sorularını cevaplandırmak üzere, bir panel düzenlenmiştir.

Ön-kayıt süreci 1 Aralık 2008 tarihi itibarıyla sona erdiğinden projede kayıt süreci ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. Bu aşamada, yerli ve yabancı ortakların ve ilgili paydaş kurum ve kuruluşların da katkısıyla Türk kimya sanayi kimyasal madde üreticileri ile kimya sanayisinin ileri geri bağlantılarını ve tedarik zinciri ilişkilerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bir anket çalışması yürütülecektir. Anket sonuçlarına göre kimya sanayi tedarik zinciri üretim ve ticaret özellikleri ile zincirde yer alan farklı prototip firma tipleri belirlenecek ve söz konusu firmaların REACH'e uyum stratejileri ve bu stratejilerin maliyetleri ile ilgili bir REACH kayıt bilgilendirme raporu hazırlanacaktır. Bu süreçte, sektörün hem AB hem de küresel kimya değer zincirindeki konumu belirlenerek, rekabetçiliğine ilişkin göstergeler geliştirilmesine olanak sağlanacaktır.

TEPAV'ın bu çerçevede yürüttüğü bir başka çalışma Ulusal Kanser Enstitüsü Kurulması'na ilişkin bulunmaktadır. Sağlık Bakanlığı Kanserle Savaş Dairesi Başkanlığı (KSDB) ile TEPAV 2008 yılının ikinci yarısından itibaren Ulusal Kanser Enstitüsü kurulması çalışmalarına yönelik olarak işbirliği içine girmiştir. Türkiye'de kanserle mücadele kontrol programının daha sistematik uygulanabilmesi, orta ve uzun vadeli bir çerçeveye oturması için kurumsal yapı ve politika değişikliklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Etkin ve kalıcı kurumsal modelin ne olduğunun saptanabilmesi ve doğru politikaların zamanında üretilebilmesi için konuyu bütünsel olarak ele alan kapsamlı çalışmaların ve analizlerin yapılması bu süreçte önem taşımaktadır.

Bu işbirliği kapsamında TEPAV "Türkiye'de Kanserle Mücadele Konusunda Rol Alan Kurumsal Yapıların ve Dünyadaki İyi Ülke Uygulamalarının İncelenmesi" Sonuç Raporunu Eylül ayında tamamlamış ve KSDB'na teslim etmiştir.

Bu raporun devamında "Ulusal Kanser Enstitüsü Türkiye Modeli Önerisi" çalışması başlamıştır.

YÖNETİŞİM ÇALIŞMALARI

Dünyada 80'lerin sonundan itibaren kamu yönetiminde değişim rüzgârları esmektedir. Değişimi verimsiz kamu harcamaları, hantal bürokrasi ve yüksek borç yüklerinin yol açtığı kötü ekonomik performans tetiklemiştir. Türkiye bu değişim dalgasına 90'lardaki siyasi ve iktisadi istikrarsızlık sonucu gecikerek ancak 90'ların sonunda ve çeşitli travmalardan sonra kapılmıştır. TEPAV, bu dönüşüm sürecinin iyi yönetilmesinin ve ilgili paydaşlarca benimsenmesinin kalkınmanın "sürdürülebilir" kılınması açısından hayati olduğuna

inanmaktadır. Bu çerçevede, merkezi ve yerel idarelerin kapasitelerinin geliştirilmesine ve iyi yönetişimin kurumsallaşmasına yönelik çalışmalar yapmaktadır.

Bölgesel Kalkınma

TEPAV, Türkiye’de yerel/bölgesel kalkınma stratejilerini ve uygulamaları izleyerek, araştırmalara dayalı politika önerileri geliştirerek ve bu alandaki önemli aktörlerle bu süreci tartışarak sürece katkıda bulunmak amacıyla çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Bu çerçevede, 2007 yılında İzmir’de Ege Üniversitesi ve Ege Bölgesi Sanayi Odası işbirliğiyle gerçekleştirilen 2. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu’nda sunulan bildirimlerden oluşan kitap Ekim 2008’de yayımlanmış, ilgili kamu kuruluşları ve akademisyenlere dağıtımı yapılmıştır.

3. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu Mersin Ticaret ve Sanayi Odası işbirliği ile Kasım 2008’de “Planlamadan Uygulamaya” temasıyla Mersin’de gerçekleştirilmiştir. Sempozyum’da bölge ve il ölçeğinde hazırlanan planların uygulamaya geçirilmesinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri tartışılmıştır. Tamamı yuvarlak masa toplantıları olarak gerçekleştirilen Sempozyum’da yurtdışı ve yurtiçinden planlama deneyimleri bölgesel ve yerel düzeyde ele alınmış ve konunun çeşitli tarafları arasında bilgi paylaşımı sağlanmıştır.

3. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu öncesinde TEPAV araştırmacıları tarafından Samsun, Amasya ve Kocaeli’nde yapılan detaylı görüşmelere dayalı bir araştırma çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırma çalışması için planların uygulanmasını etkileyen faktörlere dayalı bir değerlendirme çerçevesi oluşturulmuş ve adı geçen illerin planlarının hayata geçirilme deneyimleri incelenmiştir. Her il için araştırma raporları hazırlanmış ve Mersin’de düzenlenen Sempozyum’da bu illerden davet edilen temsilcilerle birlikte sunulmuştur.

Kamu Reformu ve Yerelleşme

Kamu yönetiminde reform, hem kamu kurumlarının iç işleyişinde hem de vatandaşla olan ilişkilerinde önemli değişiklikler gündeme getirecektir. Merkezi idarenin yerel idare üzerindeki vesayeti nitelik değiştirecek, mevzuata uyum, yerindelik denetimi ve idari kontrollerin yerini demokratik süreçlerin teminatına yönelik ve kamusal hizmet odaklı performans denetimi alacaktır. Bu reform niyetlerini destekleyen araçlar ve kurumlar henüz yeteri kadar gelişmemiştir. Üstelik kurumlar arasında kapasite açısından ciddi farklılıklar vardır. Bu nedenle Türkiye çapında, aynı anda ve aynı düzeyde bir reform uygulaması oldukça zor görünmektedir. TEPAV’da yönetim çalışmalarının bir bölümü bu alandaki sorunların belirlenmesi ve çözüm önerileri geliştirilmesine yönelik olarak yürütülmektedir.

Köy Hizmetlerinin Yerelleştirilmesi Araştırması: Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün 2005 yılında kapatılarak varlıklarının İl Özel İdarelerine devrine ilişkin uygulamanın, kamu hizmetlerinin etkinliği ve verimliliği açısından değerlendirilmesi amacıyla yürütülen araştırma çalışması tamamlanmıştır. Kitap olarak yayınlama çalışmaları sürdürülmektedir.

Araştırma kapsamında Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (KHGM)’nün İl Özel İdarelerine devri “verimlilik”, “etkinlik”, “hizmet kalitesi” ve “geçiş dönemi politikaları” açısından analiz edilmiştir. Bu çerçevede, pilot olarak çalışılan Ankara’da İl Özel İdaresi ile bir protokol imzalanmış; özel idare yöneticileri, köye yönelik hizmetlerde çalışan personel, kaymakamlar, muhtarlarla ve ayrıca İçişleri Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’ndan yetkililerle mülakatlar gerçekleştirilmiş, köy hizmetlerine yönelik veriler değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları çerçevesinde sorun tespitleri ve politika önerileri yapılmıştır.

Belediye Bütçesi İzleme Rehberi: Sivil toplumun yerel yönetimlere seçikle devrettiği yetkilerin kullanımı ve ödenen vergiler karşılığında ne yapıldığı, başka bir ifadeyle yönetimin performansı konusunda kamuoyu denetiminin yapılabilmesi için bir araç sağlamak üzere “Belediye Bütçesi Nasıl İzlenir? Yerel Paydaşlar İçin Bir Rehber” başlıklı çalışma Aralık ayında tamamlanarak yayıma hazır hale getirilmiştir. Rehberde kaynakların dağılımı için temel bir araç olan bütçe hakkında belediyelere ilişkin bilgiler sunulmakta ve belediye bütçelerinin nasıl izlenebileceği konusunda pratik yöntemler önerilmektedir. Rehber aynı zamanda önümüzdeki dönemde sivil topluma yönelik gerçekleştirilmesi planlanan kapasite geliştirme çalışmasının müfredatını oluşturmaktadır.

Kamu Yönetiminin Koordinasyonu: İngiltere’de merkezi yönetimin gündemini belirleyen ulusal önceliklerle yerel yönetimlerin hizmet önceliklerinin uyumlaştırılması konusunda geliştirdiği yenilikçi bir araç olan Yerel Hizmet Sözleşmeleri (Local Area Agreement) tanıtıldığı toplantı, Temmuz 2008’de DPT, İçişleri Bakanlığı ve Başbakanlık’tan üst düzey bir katılımı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda TEPAV tarafından yapılan sunumda yerel hizmet sözleşmeleri tanıtılmış ve Türkiye’de benzer bir mekanizmanın uygulanabilirliği tartışılmıştır. “Merkezi ve Yerel Öncelikler Nasıl Buluşur? İngiltere’den Yaratıcı Bir Araç: Yerel Hizmet Sözleşmeleri” başlıklı politika notu toplantının ardından Ekim 2008’de yayımlanmıştır. “Kamu Yönetiminin Koordinasyonunda Türkiye’de Engeller ve Fırsatlar Üzerine Düşünceler” başlıklı politika notu Ekim 2008’de yayımlanmıştır. Politika notunda Türkiye’de yaşanan koordinasyon sıkıntıları ele alınarak politika önerileri sunulmuştur.

Kamu Mali Yönetiminin Etkinleştirilmesi: Mali disiplinin sağlanması ve yürütmenin mali politikaya ilişkin karar alma alanını kısıtlamak üzere geliştirilen mali sorumluluk kuralları konusunda bir politika notu Haziran 2008’de yayımlanmıştır. Politika notunda Brezilya Mali Sorumluluk Kanunu’ndan hareketle kurallı bir maliye politikasının Türkiye’de uygulanabilirliği tartışılmış ve politika önerileri yapılmıştır.

Sosyal Politika

Türkiye gibi gelir dağılımının problemlili olduğu, sınırlı kaynaklara sahip, hızlı iktisadi ve sosyal dönüşüm geçiren bir ülkede sosyal politika çalışmaları büyük önem taşımaktadır. TEPAV, sosyal politika alanında analitik çerçeveye oturan bir genel politika, buna bağlı bir strateji oluşturulması gereğini göz ardı etmeden bu alanda çeşitli çalışmalar yapmakta, çeşitli projelerin içinde yer almaktadır.

Anayasa Platformu Sekretarya Çalışmaları: Sivil toplumun, anayasa yapımına temel oluşturacak ilkeler üzerinde tartışması ve uzlaşmaya çalışmasını temin etmek için Ekonomik ve Sosyal Konsey’in sivil kanadını oluşturan kuruluşlardan TOBB, TİSK, Türk-İş, Hak-İş, Türkiye Kamu-Sen, TESK ve TZOB, “Anayasa Platformu Girişimi”ni oluşturmuşlardır. Daha sonra TÜSİAD, TÜRKONFED, MÜSİAD, MEMUR-SEN, TUSKON, ASKON, TÜGİK, KAGİDER, KADER, TÜGİAD ve Televizyon Yayıncıları Derneği’nin de katılımıyla, girişim grubu genişlemiştir. TEPAV Anayasa Platformu Girişimi’nin sekretarya çalışmalarını yürütmektedir. Aralık 2007’de gerçekleştirilen Anayasa Platformu Birinci Ulusal Çalıştay’ının çıktıları ve TEPAV’ın hazırladığı çalışma metinleri kitap olarak yayımlanarak, dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Gemi İnşa Sanayinin Yönetimi: Gemi inşa sektörünün rekabet edebilirliği ile iş ve işçi güvenliğinin sağlıklı bir çalışma ortamında sürdürülebilmesi için yapılması gerekenleri belirlemek üzere işveren temsilcileri, sendikalar ve uzmanların katılımıyla bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. TOBB’un ev sahipliğinde TÜRK-İŞ, DİSK, DTO, GİSBİR ve akademisyenlerin katılımıyla düzenlenen Çalıştay’da ortaya çıkan ortak konular ile ilgili bir rapor hazırlanarak Gemi İnşa Sanayi paydaşlarına gönderilmiştir.

Ekonomik ve Sosyal Entegrasyon Sorunlarının Çözümü için Diyarbakır, Şanlıurfa, Gaziantep ve Erzurum Belediyelerinin Desteklenmesi İçin Teknik Yardım Projesi: Proje, TEPAV'ın da yer aldığı bir konsorsiyum tarafından Avrupa Birliği'nin sağladığı fonla yürütülmektedir. Proje kapsamında belirtilen illerde "Hızla artan nüfusun ihtiyacını karşılayacak kamu hizmetlerinin planlanması, düzenlenmesi, sunulması ve yönetilmesi için kapasite geliştirilmesi çalışmaları" yürütülmekte ve "Kırdan kente göçle gelenlerin kente uyumu için katkı sağlanmasını temin üzere kurulan toplumsal merkezlerin yönetilmesine" destek sağlanmaktadır. Proje 6 aylık uzatma teklifinin onaylanması halinde Kasım 2009'da tamamlanacaktır.

Büyük Çapta Göç Alan Yerler Olarak İstanbul, İzmir, Ankara ve Bursa'da Ekonomik ve Sosyal Entegrasyon Problemlerinin Çözümüne Destek Projesi: Avrupa Komisyonu tarafından açılan proje teklif çağrısı üzerine içinde TEPAV'ın da yer aldığı bir konsorsiyum oluşturulmuştur. İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa Büyükşehir Belediyeleri'nin yararlanıcısı olduğu proje kapsamında belediyelerin göçten kaynaklanan sosyo ekonomik entegrasyon ve çevre ile ilgili problemlerinin azaltılması için kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi ve hedef bölgelerde sokak çocuklarının rehabilite edilmesi ve entegrasyonu amaçlanmaktadır. Proje 1 Aralık 2008 tarihi itibarıyla başlamış olup 18 ay sürecektir.

Yolsuzlukla Mücadele

"Toplumun Kamu Yönetimine ve Kamu Hizmetlerine Bakışı ve Yolsuzluk Algısı" başlıklı araştırma çalışması Kasım-Aralık 2008 tarihinde Türkiye genelinde 26 ilde yaklaşık 2000 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma çalışması, kentsel nüfusun kamu yönetimi-hesap verilebilirlik-patronaj ağları-yolsuzluk ilişkisine dair algıları ve deneyimler ışığı altında pozisyonları ve bu pozisyonların olası belirleyicilerini ekonometrik kestirimlerle ortaya koymaktadır.

DIŞ POLİTİKA ÇALIŞMALARI

TEPAV, Türkiye'nin bölgesel ekonomik entegrasyonunu hızlandıracak, Türk iş dünyasının bölgesel-küresel bağlantılarını artıracak süreçlere katkı sağlayan ve Türk özel sektörünün uluslararası görünürlüğüne arttırmayı hedefleyen projelerine 2008 yılında da devam etmiştir.

Dış Ekonomik İlişkiler – Dış Ticaret

Küresel ekonomide yaşanan gelişmeler, AB sürecinde yaşanan gelişmeler ve özellikle bu bağlamda ortaya çıkan yeniden yapılanma ihtiyacı düşünüldüğünde; Türkiye'nin dış ekonomik ve ticari ilişkilerinin gözden geçirilmesi gerek kamu kurumları gerekse özel sektör açısından büyük önem taşımaktadır.

Bilindiği üzere, Türkiye'de dünya ticaret müzakereleri ve Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ile ilgili meseleler az sayıda araştırma ve çalışmaya konu olmaktadır. Öte yandan, küresel rekabetin arttığı dünya ticaretinde daha fazla söz sahibi olmayı amaçlayan ülkemizde bu önemli ama az bilinen konuda kapsamlı faaliyetlere ve yayınlara ihtiyaç artmaktadır.

Bu bakış açısıyla TEPAV, yukarıda sayılan konuların daha detaylı analiz edilebilmesini sağlayabilmek amacıyla DTÖ ve dünya ticaret sistemi konusunda çalışmalar başlatmış bulunmaktadır. Bu çerçevede, Türk dış ticaret politikasının incelenmesi, değerlendirilmesi ve politika oluşum sürecine katkı sağlanabilmesi amacını güden, "Gelecek 10 Yılda Türkiye'nin Dış Ticaretinde Öncelikli Sektörlerin Belirlenmesi" konulu konferans Şubat ayında Antalya'da düzenlenmiştir.

TEPAV ve Dış Ekonomik İlişkiler Konseyi (DEİK) işbirliği ile düzenlenen söz konusu konferansın ilk gününde; küresel ekonomideki gelişmeler ve ticaret sisteminin geleceği, dış politika ve dış

ekonomik ilişkiler etkileşimi, dünya ticaret sistemi ve Türkiye konulu sunumlar yapılmıştır. Konferansın ikinci gününde ise katılımcılar, Türkiye'nin önümüzdeki dönemde dış ticaret ve yatırım stratejisinin nasıl şekillenmesi gerektiği ve kamu kurumları ile iş dünyası örgütlerinin bu süreçteki rolleri ve atmaları gereken adımlar konularında ortak akıl yaratmaya yönelik grup çalışmaları yapmışlardır.

Bu çerçevede ayrıca, "Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Doha Turu Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri ve Türkiye" başlıklı bir kitap yayınlanmıştır.

Avrupa Birliği

AB ile yürütülen müzakerelerdeki gelişmeleri yakından takip eden ve alana ilişkin politika belirlenmesi sürecine aktif katılım sağlayan TEPAV, geçtiğimiz yıl olduğu gibi 2008 yılında da müzakere fasıllarına ilişkin görüş bildirmeye ve AB sürecine ilişkin toplantılar düzenlemeye devam etmiştir.

Avrupa Birliği Uyum Süreci: 2007 yılında Türkiye'de yaşanan çifte seçim süreci ve PKK kaynaklı terör olayları nedeniyle Avrupa Birliği (AB) müzakerelerine ilişkin reformlarda yaşanan yavaşlama trendi, 2008 yılında iç siyasi gerginliklere rağmen ağır da olsa aşılabilmektedir. 2008 yılında müzakerelere açık fasıl sayısı 9'a ulaşmıştır.

TEPAV'ın, AB uyum sürecine ilişkin çalışmaları çerçevesinde;

- "Üçüncü Ulusal Program Taslak Metni" hakkında hazırlanan görüşü ABGS'ye iletilmiştir.
- Üçüncü Ulusal program taslağı hakkında Dışişleri Bakanlığı'nın çeşitli sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini almak ve süreç hakkında bu kuruluşları bilgilendirmek üzere Ekim ayında gerçekleştirdiği istişare toplantısında TEPAV'ın görüşleri sunulmuştur.
- Şubat ayında "Fikri Mülkiyet Hukuku" faslına ilişkin ABGS tarafından hazırlanacak müzakere pozisyon belgesi hakkında TEPAV önerileri ABGS'ye iletilmiştir.
- Ekim ayında "Bilgi Toplumu ve Medya" faslına ilişkin ABGS tarafından hazırlanacak müzakere pozisyon belgesi hakkında TEPAV önerileri ABGS'ye iletilmiştir.
- Ekim ayında "Sermayenin Serbest Dolaşımı" faslına ilişkin ABGS tarafından hazırlanacak müzakere pozisyon belgesi hakkında TEPAV önerileri ABGS'ye iletilmiştir.

AB uyum sürecine ilişkin TEPAV tarafından çok sayıda toplantı düzenlenmiştir.

AB-Türkiye Sivil Toplum Diyalogu- European Network – Talking Turkey Projesi: AB konularında yürütülen çalışmalarda iletişimin özel bir yeri olduğunu düşünen TEPAV, Roma merkezli Uluslararası İlişkiler Enstitüsü (IAI) ile işbirliği içerisinde Türkiye'nin AB'ye katılım sürecinde Avrupa ülkeleriyle sağlıklı bir iletişim stratejisi oluşturmaya yönelik çalışmalarına "Talking Turkey" adlı bir projeyle 2007 yılında başlamıştır. Projenin sonucunda ortaya çıkan rapor, Türkiye'nin AB üyelik müzakerelerine başlamasının ikinci yılında, 2007'de Avrupa Parlamentosu'nda düzenlenen bir toplantıyla tanıtılmıştır.

Projenin ilk aşamasında elde edilen temel bulgudan hareketle TEPAV ve IAI, 2008 yılında, Türkiye-AB ilişkilerinde karşılıklı doğru algılamaların ortaya çıkabilmesi için her ülkeye özel bir iletişim stratejisi geliştirilmesi amacıyla "Talking Turkey II" projesinin hazırlık çalışmalarına başlamıştır. Bu projede, öncelikle üye ülkelerde AB'nin gelecek dönem genişleme politikalarını belirlemede etkili olan aktörlerin ve söz konusu aktörlerin Türkiye'nin üyeliğine ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi önem taşımaktadır.

Bu çerçevede proje katılımcıları birer rapor hazırlayarak, kendi ülkelerinde Türkiye konusundaki tartışmalarda etkili olan ulusal aktörlerin kimler ve Türkiye'ye yönelik

tutumlarının neler olduğunu tespit etmeye çalışmışlardır. Türkiye’de, Türkiye-AB ilişkilerine etki eden kanaat önderleri ve karar vericilerin kimler ve rollerinin neler olduğunun tespit edilmesine yönelik araştırmayı ise TEPAV yürütmüştür. Bu kapsamda 2008 yılı içerisinde TEPAV araştırmacıları; akademisyen, bürokrat, asker, iş dünyası ve sivil toplum örgütü temsilcilerinden oluşan yaklaşık 100 kişiyle yüz yüze görüşmeler yapmıştır. Ayrıca konuya ilişkin politikaların belirlenmesinde aktif rol aldığı düşünülen kurumların tutumları geriye dönük 10 yıllık detaylı medya taramalarıyla da ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. Proje takvimine göre tüm katılımcıların, bir araya gelerek ön çalışmalarını sunduğu ve tartışıldığı çalıştay, Haziran ayında Torino’da gerçekleştirilmiştir.

Proje katılımcılarının hazırladıkları raporlar “Talking Turkey in Europe: Implications for a Communication Strategy” başlıklı kitapta IAI tarafından Aralık ayında basılmıştır. Söz konusu kitap Aralık 2008’de Berlin’de proje araştırmacılarının kendi bölümlerini sundukları toplantıda tanıtılmıştır.

Avrupa’daki Üniversiteler ve Düşünce Kuruluşları ile Ortak Çalışmalar: AB ve Türkiye arasındaki sivil toplum diyalogu ve iletişim stratejisinin diğer bir ayağı, TEPAV ve Fransız Uluslararası İlişkiler Enstitüsü (Institut Français des Relations Internationales | IFRI) işbirliği ile Fransa-Türkiye ilişkilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla kurulan Ekonomik Diyalog Platformu’dur. Söz konusu Platform aracılığıyla, sivil toplum ve ekonomik aktörler arasında yeni diyalog kanalları açılması ve her iki ülkenin kamuoylarında sağduyulu bir tartışmaya önyak olunması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, TEPAV ve IFRI işbirliği ile Şubat ayında, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi’nde bir tanıtım toplantısı düzenlenmiştir. Söz konusu toplantıda Fransa Dış Ticaret ve İşletmeler Bakanı Herve Novelli, Ekonomik Diyalog Platformu’nun tanıtımını gerçekleştirmiştir.

AB ve Türkiye arasındaki sivil toplum diyalogu ve iletişim stratejisi çerçevesinde, TEPAV | IPRI tarafından, Centre for European Policy Studies (CEPS) işbirliği ile Ekim 2008’de Brüksel’de düzenlenen “Turkey’s Spinning World: Political, Economic and Geopolitical Developments” başlıklı panelde Türkiye’nin son dönemdeki siyasi, ekonomik ve jeopolitik gelişmeleri tartışılmıştır. CEPS uzmanı Michael Emerson’ın başkanlığını yaptığı panele AB kurumlarında çalışanlar ve Brüksel’deki diplomatların yanı sıra araştırma merkezlerinden temsilciler ve akademisyenler katılmıştır.

Bu çerçevede TEPAV ayrıca, Mayıs 2008’de, Londra’da, London School of Economics (LSE) Avrupa Enstitüsü bünyesinde kurulan Çağdaş Türkiye Çalışmaları Kürsüsü ve Imperial College Tanaka Business School bünyesinde faaliyetlerini sürdüren Sağlık Yönetimi Merkezi (Imperial College, Tanaka Business School) ile birlikte “Türkiye’de İnovasyon ve Sağlık Sektörü” başlıklı bir çalıştay gerçekleştirmiştir.

Türkiye’de AB Konusunda Bilgilendirme Çalışmaları: TEPAV, İngiliz Büyükelçiliği ve Economic Policy Information Institute (EPIC) ile işbirliği içerisinde çalışmalarına başlanan “Lizbon Stratejisi’nin Yaygınlaştırılmasına Yönelik Kurumlar Arası İşbirliği ve Eğitim Projesi”nin faaliyetlerine 2008 yılında da devam etmiştir. Proje kapsamında, Lizbon Stratejisi’nin bölgesel düzeyde tanıtılması ve yaygınlaştırılmasının yanı sıra kurumlararası işbirliğinin artırılması amacıyla, 2008 yılı içerisinde İzmir, Antalya, İstanbul, Gaziantep ve Mersin’de bölge seminerleri düzenlenmiştir. Söz konusu seminerlerin ilk bölümünde proje eğitmenleri, Lizbon Stratejisi hakkında katılımcıları bilgilendirirken; ikinci bölümde her şehrin öne çıkan sorunları tartışılarak, bu sorunlara çözüm odaklı proje alternatifleri geliştirilmiştir.

Ortadoğu ve Asya

Orta Doğu, bünyesinde risk ve fırsatları beraber barındıran bir bölge olarak Türk dış politikasının öncelikleri arasında yer almaktadır. Orta Doğu ile köklü tarihi ve kültürel bağlara

sahip olan Türkiye, bölgede adil, kapsamlı ve kalıcı bir barış ortamının sağlanması amacıyla aktif rol üstlenmektedir. Türkiye, Orta Doğu ülkeleri ile ilişkilerini her alanda geliştirmek ve karşılıklı ekonomik bağımlılık yaratmak suretiyle bölgesel barış, güvenlik ve refahın yayılmasına katkıda bulunmaya çalışmaktadır. Türkiye açısından taşıdığı önem dolayısıyla TEPAV, projeler, konuya ilişkin düzenlediği toplantılar ve yayınladığı raporlarla bu sürece katkıda bulunmaya devam etmektedir.

Ankara Forumu: Ankara Forumu'nun Batı Şeria'daki Tarkumya Sanayi Bölgesi'ni Geliştirme Projesi çerçevesinde, 2008 yılında bölgeye pek çok ziyaret gerçekleştirilmiştir. Mayıs 2008 tarihli ziyarette, Filistin Yatırım Fonu (PIF) tarafından düzenlenen Yatırımcılar Konferansı'na iştirak edilmiştir. Ankara Forumu kapsamında 2008 yılındaki son ziyaret, Kasım 2008'de, Tarkumya Projesi'nin hızlandırılabilmesi için koordinasyon amaçlı gerçekleştirilmiştir. Toplantıya, Türk, İsrail ve Filistin tarafından projeye birebir ilgilenen kurum ve kuruluşların temsilcileri katılmıştır.

Batı Şeria'da 2008 sonlarına doğru yaşanan başka bir gelişme ise, bölgenin kuzeyindeki Cenin Sanayi Bölgesi'nde Türk özel sektörünün olası rolü ile ilgilidir. Northern International and Industrial Co. (NIIC) yetkilileri, yaklaşık dokuz sene önce Filistin Ulusal Yönetimi ile Batı Şeria'nın kuzeyindeki Cenin Endüstri Bölgesi'ni işletmek için bir imtiyaz sözleşmesi imzalamışlardır. Türkiye ve yurtdışında sanayi bölgeleri kurmak ve işletmek amacıyla kurulmuş olan TOBB-BİS Organize Sanayi Bölgeleri A.Ş. Tarkumya'ya paralel olarak Cenin Bölgesi'nde de endüstri bölgesi kurmak ve işletmek ile ilgilenmektedir. Bu durum, TOBB-BİS ile NIIC arasında olası bir işbirliğini gündeme getirmiştir.

NIIC Yönetim Kurulu üyeleri ile TOBB-BİS ve projenin yürütücülüğünü üstlenen TEPAV yetkilileri arasında Kasım ayında Ankara'da bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Ortaklığın detaylarının belirlenmesine yönelik görüşmeler devam etmektedir.

Ortadoğu barış sürecine katkıda bulunmak amacıyla ABD, Rusya, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği'nin bir araya gelerek oluşturduğu Ortadoğu Dörtlüsü (Quartet)'nin yöneticiliğini yapan İngiltere Eski Başbakanı Tony Blair'in katılımıyla Ekim ayında gerçekleşen toplantıda, TOBB'un öncülüğünde devam eden Ankara Forumu çalışmaları ve Barış İçin Sanayi Girişimi ile bölgedeki siyasi gelişmeler değerlendirilmiştir. Toplantıya Tony Blair'in yanı sıra, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Dışişleri Bakanı Ali Babacan, Başbakanlık Baş Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu, Dışişleri Bakanlığı ve TİKA'dan üst düzey yöneticiler ve işadamları katılmıştır.

Ortadoğu Konferansı: Eylül ayında Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM) işbirliği ile iki gün süren bir Ortadoğu konferansı düzenlenmiştir. Türkiye'den ve bölge ülkelerinden pek çok uzman, bürokrat ve akademisyenin katıldığı "Değişen Dünya Düzeninde Orta Doğu" başlıklı toplantıda Irak konusundan İran'ın bölgedeki rolüne, İsrail-Suriye ve İsrail-Filistin barış görüşmelerine kadar pek çok farklı konu ele alınmıştır. Konferansta alanlarında tanınmış pek çok uzman konuşmacı olarak yer almıştır.

İstanbul Forumu: TOBB, Afganistan Ticaret ve Sanayi Odaları (ACCI) ve Pakistan Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu (FPCCI)'nu bir araya getiren İstanbul Forumu, ilk toplantısını Ekim 2007'de İstanbul'da gerçekleştirmiştir.

Forum'un ikinci toplantısı ise Ocak 2008'de İstanbul'da düzenlenmiştir. Toplantı esas olarak bölgede üç ülke tarafından ortak yürütülebilecek alternatif, somut proje önerileri üzerine yoğunlaşmıştır. Forum üyeleri, bu ikinci toplantı sırasında üç öncelikli konu üzerinde yoğunlaşmaya karar vermiştir: İş geliştirme, agro-business odaklı organize sanayi bölgeleri ve özellikle odaları içeren kapasite artırımı projeleri.

Forum'un üçüncü toplantısı, Aralık 2008'de İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Bu toplantı sırasında, ikinci toplantıda üzerinde anlaşılan üç öncelikli odak noktasının bir adım daha öteye taşınmasına karar verilmiştir. Somut projeler belirlenirken, ele alınması gereken en önemli iki konunun bölge ve sektör seçimi olduğu vurgulanarak, potansiyel bölgeler ve sektörler üzerinde durulmuştur. Forum, Afganistan ve Pakistan'daki yerel iktisadi aktiviteleri hem birbirlerine, hem de yerel ve global değer zincirlerine bağlamayı sağlayacak somut projeler üzerine odaklanılmasına karar vermiştir. Henüz yapılanma sürecinde olan Afgan odaları ve Pakistan rekabet kurumu otoritesine eğitim verilmesi, potansiyel projeler olarak belirlenmiştir.

Suriye Çalışmaları: Ocak ayında Suriye Başbakan Yardımcısı Abdullah Dardari ve beraberindeki Suriye Ulaştırma Bakanı, Petrol ve Madeni Kaynaklar Bakanı, Sanayi Bakan Yardımcısı, Tarım Bakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakan yardımcısından oluşan heyetin katılımıyla Türkiye-Suriye arasındaki ekonomik ilişkileri ele alan bir değerlendirme toplantısı düzenlenmiştir.

Halep merkezli "Orient Center for International Studies" isimli araştırma merkezi ile TEPAV arasında 2008 yılında işbirliği başlamıştır. İki kurumun, 2009 yılında ekonomi konulu ortak çalıştaylar düzenlemesi planlanmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri

Bu alanda yürütülen çalışmaların odak noktasını, ABD'de Kasım 2008'de gerçekleştirilen seçimler ve ABD kamuoyunda Türkiye'ye ilişkin var olan mevcut bilgi eksikliğinin giderilmesi konuları oluşturmuştur. Bu çerçevede çok sayıda toplantı ve faaliyet düzenlenmiştir. Faaliyetlerden ilki, bir grup Amerikalı yazılı medya ve sanal tartışma ortamı yazarları için düzenlenen Türkiye programıdır. TEPAV, Türkiye'de yaşanan iç ve dış politika gelişmeleri hakkında yurt dışında doğru bilgiye dayalı analiz yapılmasını temin etmek amacıyla, Ekim ayında Amerika'nın önde gelen yazılı medya ve sanal tartışma ortamı yazarlarının yer aldığı bir haftalık bir program düzenlemiştir. Ankara ve İstanbul'u kapsayan söz konusu program çerçevesinde yazarlar; ülkemiz üst düzey bürokratları, akademisyenleri, iş dünyası ve medya temsilcileriyle görüşülerek Türkiye'nin iç ve dış politika konularındaki öncelikleri ve hassasiyetleri hakkında doğrudan bilgilendirilmiştir.

2008 yılında, Washington D.C. merkezli düşünce kuruluşlarından Center for Strategic and International Studies (CSIS) uzmanları ile Türkiye'de ve Washington D.C.'de toplantılar gerçekleştirilmeye devam edilmiştir. TEPAV Direktörü Güven Sak, Mayıs 2008'de CSIS'de Türk ekonomisi ile ilgili bir sunum yapmıştır. CSIS uzmanlarının Haziran 2008'de Ankara'ya yaptıkları ziyarette ise, üzerinde çalışmakta oldukları Türkiye-ABD ilişkileri raporu tartışılmıştır.

Nisan ayında ABD'nin Viyana'daki Uluslararası Örgütler Daimi Temsilcisi Büyükelçi Greg Schulte'nin katılımıyla "ABD Bakış Açısından İran'ın Nükleer Programı" başlıklı bir toplantı düzenlemiştir. Söz konusu toplantıda İran'ın nükleer faaliyetlerinin başta Türkiye ve İsrail olmak üzere tüm bölgeye etkileri değerlendirilerek izlenmesi gereken stratejiler üzerinde durulmuştur.

Balkanlar

TEPAV, 2008 yılında, kapasite inşası ve bölgesel entegrasyona yönelik projelerini Balkanlar'da soydaşlarımızın ağırlıklı olarak yaşadığı bölgelere de yönlendirmiştir. Bu doğrultuda ilk olarak, Batı Trakya'da yaşayan Türk azınlığının ekonomik koşullarının iyileştirilmesinin önündeki mevcut sorunlar, TOBB, Dışişleri Bakanlığı, TEPAV, Edirne Ticaret

Borsası ve Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği eşgüdümünde gerçekleştirilen bir dizi toplantıda tartışılmıştır.

Bunun yanı sıra, TEPAV heyeti, aldığı davet üzerine Bulgaristan'a bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Söz konusu ziyarette iki ülke arasındaki işbirliği olanakları ele alınmıştır.

TEPAV, Ekim 2008'de Edirne'de Bulgaristan Büyükelçiliği ile işbirliğiyle TOBB, Edirne Ticaret Borsası ve Edirne Ticaret ve Sanayi Odası'nın katkılarıyla "Türkiye-Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği" başlıklı bir toplantı düzenlemiştir. Bu toplantıda, Bulgaristan ve Türkiye'nin sınır bölgesi yerel yetkilileri (yerel odalar, valiler, belediye başkanları) bir araya gelerek yerel düzeyde yapılacak işbirliğinin temellerini atmışlardır.

Kafkasya ve Karadeniz

Kafkaslarda var olan donmuş çatışmaların bölgedeki barış ve istikrarın tesis edilmesine yönelik oluşturduğu tehdit, 2008 yılında Gürcistan'ın Güney Osetya'daki ayrılıkçılara karşı giriştiği askeri harekât ile artarak tüm bölgenin geleceğini etkileyecek boyuta ulaşmıştır.

Aynı şekilde son yıllarda yaşanan bölgesel ve küresel gelişmeler, Karadeniz Havzası'nı küresel aktörlerin nüfuz mücadelesinin öncelikli sahalarından birisi haline getirmiş ve bölge ülkeleri arasında siyasi ayrışmalara sebep olmuştur.

Bölgede yaşanan gelişmelerin Türkiye için yarattığı risk ve fırsatları değerlendirmek üzere yola çıkan TEPAV, konunun uzmanlarını bir araya getirerek bir dizi toplantı düzenlemiş ve bölgeye ilişkin politika tasarım sürecine önemli katkılarda bulunmuştur. Ağustos ayında Prof. Dr. Mustafa Aydın'ın bölgede yaşanan gelişmeleri değerlendirdiği "Kafkasya: Beklenen Savaş Sonunda (Yanlış Yerde!) Başladı" başlıklı politika notunu yayınlamıştır.

Kıbrıs

Kıbrıs sorununun Türk dış politikası açısından taşıdığı önem dolayısıyla TEPAV, kuruluşundan bugüne kadar konunun hukuki, siyasi ve ekonomik olmak üzere farklı boyutlarına ilişkin çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çerçevede, konunun uzmanları ve yetkililerinin bir araya getirildiği çok sayıda toplantı yapılmış ve politika tasarım sürecine katkıda bulunulmuştur.

Güvenlik Araştırmaları

Özellikle 2007 yılının son çeyreğinde artış gösteren PKK kaynaklı terör eylemleri, 2008 yılı içerisinde Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından Irak'ın kuzeyine düzenlenen operasyonların etkisiyle kontrol altına alınabilmektedir. Ancak yerel seçimlerin yaklaşmasına paralel olarak PKK, gerek sokak gösterileri gerekse de güvenlik güçlerine yönelik silahlı saldırılar ile eylemlerini sürdürdüğü gösterme yoluna gitmiştir. Bu doğrultuda TEPAV, Türkiye'de terörizmin siyasi, ekonomik ve kültürel kaynaklarına ilişkin 2007 yılında gerçekleştirdiği saha çalışmalarından yola çıkarak arka plan notları hazırlamıştır. 2008 yılı içerisinde Prof. Dr. Mustafa Aydın ve Kıdemli Araştırmacı Dr. Nihat Ali Özcan, çeşitli konferans/toplantı/çalıştay vb. etkinliklerde terörizm konusunda sunumlar yapmıştır.

KAPASİTE OLUŞTURMA ÇALIŞMALARI

TEPAV'ın geride kalan dört yıllık döneminde gerek Türkiye'de gerek yurtdışında (özellikle Orta Asya, Orta Doğu ve Balkanlar) kapasite inşasına ilişkin ciddi bir talep olduğu gözlenmiştir. Bunun üzerine TEPAV faaliyet alanları arasında kapasite oluşturma çalışmaları da eklenmiştir. Böylece, TEPAV Girişimcilik Enstitüsü kurulmuş, Maliye Politikaları Analiz ve Değerlendirme Modellerinin Geliştirilmesi Projesi'ne başlanmış ve KAEM'in temelleri atılmıştır.

TEPAV Girişimcilik Enstitüsü

Enstitü'nün amacı, Türkiye ekonomisinin kaynakları daha etkin kullanabilmesi yönünde atılabilecek adımları saptama sürecinde yol gösterici olacak politika-eksensel araştırmalar yaparak sonuçlarını karar alıcılar ve kamuoyuyla paylaşmak; mevcut ve potansiyel girişimcilere yönelik eğitim programları düzenlemek ve girişimciliğin önemi konusunda farkındalığı artırmaya katkıda bulunacak çalışmalar yürütmektir.

Bu çerçevede faaliyet gösterecek olan TOBB | CISCO Girişimcilik Programı, girişimcilere bir işletmeyi başarı ile yönetmek için ihtiyaç duyacakları yetenek ve becerileri kazandıracak eğitim programları ve seminerler düzenlemeyi amaçlamaktadır. CISCO ile ortaklaşa olarak ve TOBB ETÜ'nün katkılarıyla yürütülecek olan Program dünyanın pek çok ülkesinde başarıyla verilen bir müfredatı öncelikle Türkçe olarak ve Türkiye koşullarına uyarlanmış olarak sunmayı, orta vadede ise bu içeriği civar ülkelerden gelecek katılımcılara da ulaştırmayı hedeflemektedir.

Maliye Politikaları Analiz ve Değerlendirme Modellerinin Geliştirilmesi Projesi

TÜBİTAK tarafından finanse edilen ve Şubat 2008'de başlayan, Maliye Bakanlığı'nın müşteri, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nin yürütücü kurum sıfatıyla yer aldığı "Maliye Politikaları Analiz ve Değerlendirme Modellerinin Geliştirilmesi Projesi", ekonomideki kaynak kullanımını etkileyebilme gücü açısından kamu mali yönetiminin önemli karar alma mekanizmalarından birisi olan Maliye Bakanlığı'nda; maliye politikasına ilişkin alınan kararların ekonominin geneli üzerindeki etkisinin ve uzun vadeli sonuçlarının hesaplanabilmesi, ileriye yönelik tahminlerin ve analizlerin yapılabilmesi amaçlarına yönelik modellerin kurulması ve bu konuda gerekli olan insan kaynağı ile donanım yazılım altyapısının oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Bu çalışmalar sırasında Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı personeliyle beraber akademik çevrelerden, sektör uzmanlarından, TOBB-ETÜ bünyesindeki mevcut teknik ve bilgi kapasitesinden yararlanılmaktadır. TEPAV da projeye akademik anlamda destek vermektedir.

Proje kapsamında Şubat 2008'de Uluslararası Para Fonu (IMF) yetkilileri Nadeem HAQUE, Felix VARDY ve Sarah ZHOU, aralarında Kırgızistan, Kazakistan, Tacikistan ve Filistin Maliye Bakanlıklarından katılımcıların da bulunduğu proje çalıştay katılımcılarına "Finansal Programlama ve Politikaları" başlığı altında on günlük bir eğitim vermişlerdir. Bu eğitimler IMF ve TEPAV tarafından organize edilmiştir.

KAEM

Maliye Projesi için oluşturulan müfredat ve ders programı küçük adaptasyonlarla tüm kamu personeli için standart bir eğitime kolaylıkla dönüştürülebilecek haldedir. Üstelik bu program hem süre açısından hem de içerik, sunum, dil açılarından Türkiye dışında da kolaylıkla düzenlenebilir durumdadır. Maliye Projesi'nden elde edilen deneyim TEPAV bünyesinde bir Kamu Araştırmaları ve Eğitim Merkezi'nin oluşturulmasını gündeme getirmiştir. Kafkaslar-Orta Asya ve Ortadoğu ülkelerinin kamu personeline yönelik eğitim vermek üzere müfredat geliştirilmesi ve bir eğitim merkezi oluşturma çalışmasının başlatılmasına vesile olmuştur. Kamu Araştırmaları ve Eğitim Merkezi'nin hazırlıkları Dünya Bankası Enstitüsü işbirliğinde yürütülmektedir.

Proje kapsamında sağlanan fonla Kırgızistan, Tacikistan, Moğolistan ve Kazakistan'da üst düzey kamu yöneticileri ve uluslararası kuruluşlarla görüşmelere dayalı olarak Ekim ve Kasım aylarında eğitim ihtiyaç analizi çalışması yapılmıştır. Bu görüşmelerin sonucunda her ülke için

özet raporlar hazırlanmış, Türkiye de dahil olmak üzere bu ülkelerde kamuda ekonomi politikaları analizi konusunda kapasite inşa etmek için gerekli olan eğitim programı tasarlanmıştır. Görüşmelerden ve ortaya çıkan eğitim programından edinilen ilk izlenimler TEPAV'ın bu bölgedeki en önemli eğitim ve araştırma merkezi olma potansiyelini taşıdığıdır. TEPAV'ın bölgenin eğitim merkezi haline gelmesi, bölgedeki birçok önemli projeyi de üstlenmesini beraberinde getirecektir.

Projenin ilk somut çıktısı olarak Aralık 2008'de tarihinde Kırgızistan'da World Bank Institute ve ARIS işbirliğiyle "Orta Vadeli Harcama Programları ve Performansa Dayalı Bütçeleme" konusunda Tacikistan ve Kırgızistan'daki üst düzey kamu görevlileri için bir çalıştay düzenlenmiştir. Bu çalıştayın masrafları Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından karşılanmıştır.

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

TEPAV'da iletişim çalışmaları tüm alanları kesen ve özel önem verilen bir alan olarak tanımlanmaktadır. "Kamu politikaları tasarımı sürecine katkıda bulunmak" amacımız doğrultusunda bir yandan tüm çalışmalarımızı en geniş kitleye ulaştırmayı hedefliyoruz. Diğer yandan da ulaştığımız her bireyin, her kurumun eleştirilerini almaya ve bu eleştirilerden yararlanmaya çalışıyoruz.

Bu çerçevede, 2008 yılı içinde çok sayıda toplantı, çok sayıda yayın yaptık. Basınla ilişkilerimize ve WEB sayfamıza özel bir önem verdik.

Toplantılar

Kurulduğu günden bu yana olduğu gibi bu yıl da, TEPAV tarafından yurt içi ve yurtdışında çok sayıda yuvarlak masa toplantısı, çalıştay, seminer, konferans ve sempozyum düzenlenmiştir. 2008 yılı içerisinde yapılan 64 toplantıya yaklaşık 2500 kişi katılmıştır. Kamu-özel sektör mensubu, yerli-yabancı katılımcı ve konuşmacılar bir araya geldikleri bu toplantılarda birçok önemli konuda fikir alışverişinde bulunmuşlardır.

Bu toplantılardan bazıları:

- Amerikan Kongre Üyeleri İle Toplantı - 14.01.2008
- Küresel Ekonomik Beklentiler 2008 – Gelişmekte Olan Dünyada Teknolojinin Yayılması Raporu Toplantısı - 16.01.2008
- Anayasa Platformu Ekonomi İstişare Toplantısı - 21.01.2008
- Cyprus: Reversing The Drift To Partition - 12.02.2008
- Lizbon Stratejisi'nin Yaygınlaştırılmasına Yönelik Kurumlararası İşbirliği Ve Eğitim Projesi Küresel Rekabet İçin Türkiye Lizbon Gündeminin Neresinde? -3-5.03.2008
- Caucasian Future 2008 Transformation And Integration For Caucasian Stability And Development Views From The Region - 21.04.2008
- Slovakya'nın Ab Katılım Süreci Ve Sonrasında İş Dünyasının Deneyimleri -12.05.2008
- Gemi İnşa Sanayii Strateji Geliştirme Ve İzleme Çalıştayı - 20.06.2008
- Reunifying Cyprus: The Best Chance Yet - 03.07.2008
- Sağlık Bakanlığı Çalıştayı - 20.08.2008
- Kafkasya'nın Geleceği Konferansı - 28.08.2008
- Kafkasya İzlenimleri - 29.08.2008

- Avrupa'daki Türk Göçmenler Arasında İslamcılığın Yükselişi - 08.09.2008
- TEPAV-SAM Conference Middle East In A Changing Context - 10-12.09.2008
- Future Of Nato Operations - 23.09.2008-
- Light And Shade Of Globalization: The Meaning Of Regional Cooperation-07.10.2008
- Türkiye Mobil Telekom Sektörü Üzerindeki Vergi Yükü Ve Rekabet Sorunları Sempozyumu - 10.10.2008
- Fourth Meeting Of The Task Force On A Common Black Sea Strategy -10-11.10.2008
- Turkey's Accession Negotiations With The Eu: Progress And Prospects 13.10.2008
- Turkey's Spinning World: Economic, Political And Geopolitical Developments 13.10.2008
- US Elections: Political Dynamics Of The Race And Electoral Collage - 15.10.2008
- Turkish-American Relations After The Presidential Elections - 28.10.2008
- KKTC Başbakanı Ferdi Sabit Soyer İle Toplantı - 04.11.2008
- Küresel Kriz Ve Türkiye'ye Etkileri Paneli -20.11.2008
- Cyprus Negotiations: Where Do We Stand? -20.11.2008
- Seçim Sonrası Dönemde Türk-Amerikan İlişkileri - 25.11.2008
- Obama, A.B.D. ve Türkiye -18.12.2008
- Turkey And Europe: The Decisive Year Ahead - 23.12.2008

Yayınlar

TEPAV kurulduğu günden bu yana çok sayıda rapor, not ve kitap yayımlamıştır. 2008 yılında yayınladığımız politika notu sayısı 7, değerlendirme notu sayısı 6, rapor sayısı 10 ve kitap sayısı 6 olmuştur. Özellikle kitaplığımızın her gün biraz daha zenginleşmesi bize büyük gurur vermektedir.

2008 yılında yayımlanan kitaplar:

- Talking Turkey in Europe: Towards a Differentiated Communication Strategy
Edited by Nathalie Tocci
- Köy Hizmetlerinin Yerelleştirilmesi
Doç.Dr. Abuzer Pınar, Dr. H.Hakan Yılmaz, H.Emre Koyuncu
- 2. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu - Çok Düzlemli Yönetişim
- Avrupa Birliği'nde Bölgesel Politika'nın Gelişimi ve Yapısal Fonlar
Dr. Ergüder CAN, Dilek Akdenizli KOCAGÜL
- Türkiye'de Özelleştirmenin Hukuk ve Ekonomisi
İzak Atiyas ve Burak Oder
- Türk Tarım Sektöründe Etkinlik: Yöntem ve Hanehalkı Düzeyinde Nicel Analiz
Erol H. Çakmak, Hasan Dudu, Nadir Öcal

2008 yılında yayımlanan raporlar ve ulaşabileceğiniz linkler:

Yayın Adı	Hazırlayan	Link
2008 TEPAV Mali İzleme Eylül Ekim Raporu	Mali İzleme Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=854&title=0
Ön-Kayıt Bilgilendirme Raporu	Sibel Güven, Burcu Afyonoğlu, Sarp Kalkan, Bengisu Vural, Savaş Kuş	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=837&title=1
2008 TEPAV Mali İzleme Haziran Temmuz - Ağustos Raporu	Mali İzleme Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=818&title=5
2008 TEPAV Mali İzleme Mayıs Raporu	Mali İzleme Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=807&title=5
2008 Mart-Nisan Mali İzleme Raporu	Mali İzleme Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=803&title=5
Lizbon Gündemi Konusunda Farkındalık Yaratma, Kurumlararası İşbirliği ve Eğitim Projesi: Proje Değerlendirme Raporu	TEPAV & EPIC	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=799&title=3
2008 Şubat Mali İzleme Raporu	Mali İzleme Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=795&title=5
2008 Ocak Mali İzleme Raporu	Mali İzleme Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=774&title=5
2007 Aralık Mali İzleme Raporu	Mali İzleme Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=767&title=5
2007 Kasım Mali İzleme Raporu	Mali İzleme Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=761&title=5

2008 yılında yayımlanan politika notları ve ulaşabileceğiniz linkler:

Yayın Adı	Hazırlayan	Link
Krizle Mücadele Tedbirlerine Bir Örnek: Kredi Garanti Sistemi	Küresel Kriz Çalışma Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=844&title=1
Küresel Krizden Çıkış Arayışları: G-20 Zirvesinde Türkiye Ne Yapmalı?	Küresel Kriz Çalışma Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=843&title=1
2007-08 Küresel Finans Krizi ve Türkiye: Etkiler ve Öneriler	Küresel Kriz Çalışma Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=842&title=1
Kafkasya: Beklenen Savaş Sonunda (Yanlış Yerde!) Başladı	Mustafa Aydın	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=812&title=4
Brezilya'dakine Benzer Bir Mali Sorumluluk Düzenlemesi Yapılmalı...	Ege Boran	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=804&title=2
PISA Sonuçları Işığında Türkiye'nin Rekabet Gücünün Değerlendirilmesi	Ozan Acar	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=770&title=1

2008 yılında yayımlanan değerlendirme notları ve ulaşabileceğiniz linkler :

Yayın Adı	Hazırlayan	Link
2007-08 Küresel Finans Krizinde Ülkelerin Politika Deneyimleri	Küresel Kriz Çalışma Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=853&title=1
Ekonomik krizi fırsata dönüştürmenin yollarından biri: Kitlesel ölçekte işgücüne yeniden beceri kazandırma programları ve Kore tecrübesi	Küresel Kriz Çalışma Grubu	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=846&title=1
AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı - 2008, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Görüşü	TEPAV	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=817&title=3
Bölgesel Gelişmede "Yeni" Bir Politika Aracı: Cazibe Merkezleri	Selçuk Serteser	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=805&title=2
İşgücü piyasasındaki yapısal dönüşüm ve kayıt içine geçiş süreci	Haki Pamuk, Tuncay Teksöz	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=790&title=1
Anayasa Çalışma Metinleri – 4	Akın Özçer	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=757&title=2
Anayasa Çalışma Metinleri – 3	Emin Dedeoğlu, Aslı Toksabay Esen,	http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=downloadfile&cid=750&title=2

TEPAV Bülten

Yapılan araştırmalar, projeler ve düşünceler geçen yıl da TEPAV Bülten' de sizlerle paylaşılmaya devam edildi. Bülten Haziran 2008'de 1. yaşını doldurdu. Henüz dar bir çevreye ulaştırabilen Bülten'e gösterilen ilgi giderek artıyor. Bu ilgi, TEPAV Bülten'in gelecekte Türkiye düşün dünyası için önemli bir dergiye dönüştürülme çabalarına güç veriyor.

TEPAV- Dünya Bankası Bilgi Merkezi

Bilgi Merkezi, Dünya Bankası Grubu ve TEPAV'a ait yayınların mümkün olan en geniş kitleye ulaşmasını sağlamak için hizmet vermek ve kalkınma konusunda Türkiye'nin en güçlü odak noktası olma amacıyla kuruldu. Geçtiğimiz günlerde kuruluşunun 2. yılı kutlanan Bilgi Merkezi'nde, hâlihazırda yaklaşık 3.500 adet yayın (kitap, rapor, proje dokümanı, araştırmalar vs.) basılı kopya hâlinde bulunuyor. Elektronik ortamda ise 22.000'den fazla yayına ve Dünya Bankası tarafından finanse edilen 9.500'den fazla projenin tüm dokümanlarına ücretsiz olarak erişilebiliyor.

Basında TEPAV

TEPAV'ın araştırmaları akademik niteliklerinin yanı sıra karar alıcılara yönelik somut ve uygulanabilir öneriler de getiriyor. Çalışmaların etkili olabilmesi için hem kamu hem de özel sektör temsilcilerinin bu çalışmalardan haberdar edilmesi büyük önem taşıyor.

Bu çerçevede, kurulduğu günden bu yana TEPAV basın ile ilişkilerine büyük önem vermiş ve simetrik bir ilişki tercih etmiştir. Bir yandan TEPAV'ın çalışmalarının kamuoyuna duyurulmasında basın ile yakın bir işbirliği sürdürülürken, diğer yandan yapılan çalışmalara basından temsilciler davet edilerek, görüşlerinin alınmasına özel bir önem verilmiştir.

Bunun sonucunda, 4 yıl gibi kısa bir sürenin sonunda, TEPAV Türkiye'nin en tanınan düşünce kuruluşlarından biri olmuştur. TEPAV, bütçe, etki analizi, istihdam ve küresel kriz konularında mutlaka fikir alınma gereği duyulan bir kuruluş haline gelmiştir.

2008 yılında yerel ve ulusal düzeyde 90'ı aşkın farklı yayında 1,500'ü aşkın haber ve köşe yazısı yer almıştır. Çok sayıda yerel ve ulusal TV'de haberlerine yer verilmiş ve uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur.

TEPAV İnternet Sitesi

Zengin içerikli internet sitemize ilgi giderek artmaktadır. 2008 yılı istatistiklerine bakıldığında TEPAV internet sitesini yaklaşık 80 bin kişi ziyaret ettiği görülmektedir. Söz konusu sayının büyük çoğunluğunu Türkiye'den yapılan ziyaretler oluştururken; ABD ve Avrupa kaynaklı ziyaretlerin de bu sayı içerisindeki payı dikkat çekici niteliktedir. 2008 yılı içerisinde ABD'den internet sitemizi ziyaret edenlerin sayısı 4 bin kişi civarındayken; bu sayı Avrupa ülkeleri toplamında yaklaşık 6 bini bulmaktadır. Avrupa'dan yapılan ziyaretlerde Almanya, İngiltere ve Fransa'nın başı çektiği görülmektedir.